

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 50/2021-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Viktorom Križiakom, advokátska kancelária, Moyzesova 46, Košice, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017 a jeho rozsudkom zo 7. septembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Argumentácia ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. decembra 2020 elektronicky doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ 1“) a [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ 2“, resp. „sťažovateľ 1“

a „sťažovateľ 2“, spolu aj ako „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako dovolacieho súdu (ďalej aj „dovolací súd“, „odvolací súd“ a aj ako „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017 a jeho rozsudkom zo 7. septembra 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 5. mája 2015 prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) podal na sťažovateľov obžalobu Špecializovanému trestnému súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin podplácania spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona.

3. Rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. BB-4T 19/2015 z 21. júla 2015 boli sťažovatelia podľa ustanovenia § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodení spod obžaloby za skutok, ktorého sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že

« [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], v presne nezistený deň, v období mesiacov apríla máj roku 2010, v [REDAKOVANÉ], na [REDAKOVANÉ] č. 23, v kancelárskych priestoroch nachádzajúcich sa v starej budove spoločnosti [REDAKOVANÉ] spol. s.r.o., [REDAKOVANÉ], pri spoločnom osobnom rozhovore a po vzájomnej dohode s [REDAKOVANÉ] ako riaditeľom Daňového úradu Trnava – pobočka Dunajská Streda, (ďalej len „DÚ Dunajská Streda“), v prítomnosti [REDAKOVANÉ] ako riaditeľky Daňového úradu Šamorín opakovane sľúbili [REDAKOVANÉ] ako úplatok vyplatiť finančnú hotovosť vo výške 10 percent z celkovej sumy nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vyplatených bližšie neurčeným obchodným spoločnostiam evidovaných v pôsobnosti DÚ Dunajská Streda, v ktorých [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vykonávali svoj vplyv za to, že z titulu jeho funkcie riaditeľa DÚ Dunajská Streda zabezpečí bezproblémové vyplatenie nadmerných odpočtov DPH a bude včas poskytovať informácie o dožiadaniach z iných daňových úradov a vyžiadaniach z polície týkajúcich sa obchodných spoločností, ktoré určí Ing. [REDAKOVANÉ]

██████████, pričom Ing. ██████████ na základe vyslovenej požiadavky ██████████
██████████ tak konal v rámci daňovej kontroly DPH za zdaňovacie obdobie september roku
2009, vykonávanej na DÚ Dunajská Streda v spoločnosti veni, vidi, vici, s.r.o., so sídlom
toho času na Jesenského č. 13/A, Dunajská Streda, ██████████ (ďalej len „veni, vidi,
vici“), kedy v rozpore s jeho služobnými povinnosťami, v presne nezistený deň v období
mesiacov máj a jún roku 2010, na základe služobnej vedomosti získanej pri podpísaní
výzvy kontrolnej skupiny DÚ Dunajská Streda o nedostatkoch zistených pri vykonanej
kontrole a výzvy na prerokovanie protokolu o kontrole adresovanej spoločnosti veni, vidi,
vici, prostredníctvom ██████████, opakovane z vlastnej iniciatívy vyvolal
stretnutie s ██████████ a konateľom spoločnosti veni, vidi, vici, aby sa
spoločne dohodli na tom, aké doklady je potrebné doložiť a aby sa napísalo vyjadrenie pre
úspešné uplatnenie námietok voči daňovej kontrole, ku stretnutiu ktorému nakoniec došlo
v období od 25. mája 2010 najneskôr do 1. júna 2010, na ██████████ č. 23, ██████████,
v kancelárskych priestoroch nachádzajúcich sa v starej budove spoločnosti ██████████
spol. s.r.o., kde ██████████ osobne na žiadosť ██████████ a ██████████
██████████ v prítomnosti ██████████ vypracoval písomnosť – „Výzvu na
vyjadrenie sa k protokolu a na jeho prerokovanie – vyjadrenie“ pre spoločnosť veni, vidi,
vici, ktorá bola doručená na DÚ Dunajská Streda dňa 2. júna 2010 a na základe ktorej
došlo zo strany DÚ Dunajská Streda k zmene výsledku daňovej kontroly v smere priznania
nároku na odpočítanie DPH a zo strany ██████████ ako riaditeľa DÚ Dunajská
Streda ku schváleniu platobného poukazu č. 2010/P/15974 a dodatočného platobného
výmeru č. 612/230/40372/10 zo dňa 8. júna 2010, čo viedlo k vyplateniu nadmerného
odpočtu DPH za zdaňovacie obdobie september roku 2009 spoločnosti veni, vidi, vici
v celkovej výške 443.218,88 Eur, čomu však v minulosti DÚ Dunajská Streda v protokole
č. 612/320/28203/2010 nevyhovel, za čo v presne nezistený deň v lete roku 2010
v reštaurácii ██████████ v Dunajskej Strede a v reštaurácii ██████████ v ██████████,
██████████ za prítomnosti ██████████ osobne odovzdal ██████████
██████████ sľúbený úplatok vo forme peňažnej hotovosti v bližšie nezistenej výške», pretože
nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý boli sťažovatelia stíhaní ako obžalovaní.

4. Proti rozsudku špecializovaného súdu podal prokurátor odvolanie, ktoré najvyšší súd ako odvolací súd uznesením sp. zn. 4 To 10/2015 z 29. novembra 2016 podľa ustanovenia § 319 Trestného poriadku zamietol.

5. Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) 20. februára 2017 podal písomný podnet ministerke spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka“, resp. „minister spravodlivosti“), ktorým inicioval podanie dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sp. zn. 4 To 10/2015 z 29. novembra 2016.

6. Ministerka 13. marca 2017 podľa ustanovenia § 369 ods. 1 Trestného poriadku podala dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

7. Dovolanie ministerky spolu so spisom špecializovaného súdu sp. zn. BB-4 T 19/2015 bolo 8. júna 2017 doručené dovolaciemu súdu a tam bola vec vedená pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017.

8. Po tri a štvrt' roku od doručenia dovolania ministerky na dovolací súd sa 7. septembra 2020 vykonalo verejné zasadnutie dovolacieho súdu. Senát dovolacieho súdu v zložení Dr. Hatala (predseda senátu), Dr. Bargel, Dr. Serbová, Dr. Šišková a Dr. Šimonová (členovia senátu) rozsudkom sp. zn. 2 Tdo V 7/2017 zo 7. septembra 2020 rozhodol, že uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 4 To 10/2015 z 29. novembra 2016 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 168 ods. 1, § 285 písm. a) a § 319 Trestného poriadku, a to v prospech sťažovateľov s tým, že uznesenie sa zrušuje v celom rozsahu a rovnako tak aj rozsudok špecializovaného súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením, stratili podklad. Napokon sa špecializovanému súdu prikázalo, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

9. Sťažovatelia považovali už samotné podanie dovolania ministerkou na základe podnetu generálneho prokurátora za flagrantný zásah do ich práv, ktorý narušil ústavný princíp právnej istoty a rovnosti v právach. Navyše bolo zrejmé, že skutočným primárnym

iniciátorom podania dovolania bol v trestnom konaní neúspešný prokurátor. Samotné dovolanie bolo obsahovo takmer stopercentným zopakovaním odvolania prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku špecializovaného súdu. Už samotný obsah dovolania ministerky bol nepodložený, nekompetentný, nevyvážený, zaujatý a neobjektívny. V minulosti vnímala ministerka inštitút dovolania ako nástroj slúžiaci na zabránenie zjavnej nespravodlivosti a krivde. Dokonca jej publikované názory išli až tak ďaleko, že uviedla, že by „... *bolo hlavne hlúpe, ak by minister podával dovolanie v prípade akéhokoľvek pochybného podnetu odsúdeného, alebo by bolo jeho podanie využívané z tzv. opatrnosti...*“. Podľa jej postoja v prípade, ak sa raz minister rozhodne dovolanie podať, musí svoje rozhodnutie vysvetliť, a to úplne konkrétne, nie iba všeobecnými frázami. Je paradoxné, že práve jej dovolanie bolo arbitrálne, keďže neobsahovalo presne konkretizovaný popis, ako malo konkrétne dôjsť k porušeniam Trestného poriadku, ktoré boli v dovolaní bez bližšej a podrobnej špecifikácie iba formálne vymenované [išlo najmä o všeobecné ustanovenia § 2 ods. 12, § 168 ods. 1, § 285 písm. b) a § 319 Trestného poriadku]. Bolo zarážajúce, že právoplatné oslobodenie sťažovateľov spod obžaloby vnímala ako zjavnú nespravodlivosť a krivdu. O iné právoplatné rozsudky, ktorými boli sťažovatelia odsúdení na tresty odňatia slobody, sa nijako nezaujímal.

10. Ešte viac zarážajúco vyznievala skutočnosť, že ministerka sa rozhodla suplovať postavenie a úlohu generálneho prokurátora, keďže prehliadla, prečo generálny prokurátor nevyužil svoje oprávnenie v zmysle ustanovenia § 369 ods. 2 Trestného poriadku a sám nepodal dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Namiesto toho postupoval formou podnetu na podanie dovolania ministerkou. Práve táto zrejma okolnosť mala pre ministerku predstavovať výstražný varovný signál, aby dovolanie nepodávala. Generálny prokurátor však nemohol nájsť a po preskúmaní veci ani reálne nenašiel z množstva dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku taký zákonný dôvod, ktorý by mohol použiť na podanie samostatného dovolania. Teda pokiaľ samotný orgán činný v trestnom konaní nenašiel žiaden zákonný dôvod na podanie dovolania, je alarmujúce a v právnom štáte neakceptovateľné a neúnosné, ak práve ministerka nahrádza funkciu generálneho prokurátora a nedôvodne a účelovo protežuje tým jednu stranu konania pred inou.

11. V ďalšom sťažovatelia poukazujú na znenie ustanovení § 369 ods. 1 a 2 Trestného poriadku a prezentujú názor:

11.1 Ministerka môže ako oprávnená osoba podať dovolanie v zmysle ustanovenia § 369 ods. 1 Trestného poriadku len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej Trestný poriadok nepriznáva právo na podanie dovolania. Sťažovatelia sa domnievajú, že generálny prokurátor nie je osobou oprávnenou podať podnet na dovolanie ministerke. Jeho oprávnenie podať podnet (zrejme má byť správne dovolanie, pozn.) je uvedené v ustanovení § 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku. Práve najvyšší súd mal takéto účelové, latentné, no nezákonné konanie identifikovať a podrobiť konštruktívnej kritike. Takýmto postupom bol narušený ústavný princíp rovnosti pred zákonom.

11.2. Žiadna zo strán trestného konania nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuo tvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by mal de facto charakter odvolania. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) už judikoval, že nesúhlas so skutkovým záverom prípadu, ku ktorému dospel odvolací súd, nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia. Podľa názoru sťažovateľov ochrana poskytovaná ministrom spravodlivosti ako subjektom výkonnej moci prostredníctvom inštitútu dovolania je prípustná len subsidiárne, t. j. iba vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania dovolania (v danom prípade generálny prokurátor ako subjekt sui generis), neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (najmä podaním niektorého z opravných prostriedkov vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov), alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii, prípadne boli tu objektívne prekážky, ktoré jej znemožnili ich využitie. Splnenie uvedenej požiadavky ako jedného zo základných predpokladov prípustnosti tzv. „mimoriadneho“ dovolania ministrom spravodlivosti súvisí s princípom právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v trestnom procese je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosti a nezmeniteľnosti.

12. Sťažovatelia sú presvedčení v súvislosti s aplikáciou a ústavne konformným výkladom ustanovení § 368, § 369 a § 371 ods. 1 až 3 Trestného poriadku, že pokiaľ zákonodarca odvodzuje prípustnosť dovolania ministra spravodlivosti zo skutkového stavu v podstatných okolnostiach nesprávne zisteného, a to bez porušenia príslušných ustanovení o zistení skutkového stavu, potom sa tento mimoriadny opravný prostriedok dostal na úroveň „ďalšieho“ odvolania a bolo by len na (svoj)vôli generálneho prokurátora, do ktorej právoplatne skončenej trestnej veci zasiahne podaním podnetu na „mimoriadne“ dovolanie s odvolaním sa na nesprávne právne posúdenie veci (zrejme má byť nesprávne skutkové posúdenie veci, pozn.). Takýto výklad dotknutých ustanovení Trestného poriadku by vo svojich dôsledkoch znamenal minimálne porušenie základného práva na súdnu ochranu jedného z účastníkov konania (obžalovaného) či zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, a to treťou stranou (zložkou výkonnej moci) odlišnou od účastníkov konania a nepatriacou do súdnej moci, čo opodstatnene vyvoláva otázku, či ide o prípustné legitímne zasahovanie do nezávislosti súdov a súdnej moci ako takej. V tejto súvislosti je ešte potrebné poznamenať, že na takýto zásah dáva podnet generálny prokurátor, ktorý je nadriadený prokurátorovi ako strane konania, čím dochádza k porušeniu rovnosti zbraní a zásady rovnosti strán konania.

13. Dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v ustanovení § 371 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania (vrátane dovolacích dôvodov) sú striktne obmedzené tak, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie. Princíp právnej istoty musí byť zachovaný aj v prípade, ak sa minister spravodlivosti rozhodne selektívne a účelovo podať dovolanie z dôvodov, ktoré nemožno hodnotiť ako závažné. Tak tomu bude iba pri zásadných a podstatných vadách, pre ktoré nemôže napadnuté rozhodnutie obstať,

pretože by to bolo ohrozením zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov znamená predlžovanie konania a prelomenie princípu nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia.

14. V posudzovanej veci ministerka argumentuje tým, že záver odvolacieho súdu ako aj špecializovaného súdu je nesprávny. Obsah podnetu generálneho prokurátora nemusí byť totožný s obsahom dovolania podaného ministrom spravodlivosti. Podnet generálneho prokurátora na podanie dovolania tak nepredstavuje relevantný dokument, ktorým by bol minister spravodlivosti striktnie viazaný. Sťažovatelia preto nevnímajú ako zásadnú skutočnosť, že v podnete nie sú konštatované porušenia ustanovení Trestného poriadku, ktoré napokon tvorili obsah dovolania ministerky. Za závažnú skutočnosť považujú stav, keď ministerka na viacerých miestach textu dovolania žiadala dovolací súd, aby konštatoval porušenie zákona v ustanovení § 285 písm. b) Trestného poriadku, pričom dovolací súd skonštatoval porušenie ustanovenia § 285 písm. a) Trestného poriadku. Opravovať alebo inak interpretovať záväzný obsah dovolania ministra spravodlivosti dovolaciemu súdu neprináleží. V texte dovolania ministerka ani raz nežiadala vysloviť konštatovanie porušenia § 285 písm. a) Trestného poriadku. Dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, a preto rozhodol nad rámec dovolacieho petitu ministerky.

15. Ďalej sťažovatelia citujú znenie ustanovení § 2 ods. 12, § 168 ods. 1 a § 285 písm. a) a § 319 Trestného poriadku.

16. Posúdenie otázky, či bol skutkový stav náležite zistený, je vždy veľmi subjektívne. Obsah rozhodnutí, ktoré dovolací súd rozsudkom zrušil, plne korešpondoval s konštantnou judikatúrou, a nešlo preto o svojvoľné závery. Špecializovaný súd detailne poznal trestnú vec, vykonal potrebné dokazovanie a logicky sťažovateľov oslobodil spod obžaloby v zmysle ustanovenia § 285 písm. a) Trestného poriadku (skutok opísaný v obžalobe sa nikdy nestal). Odvolací súd tento zákonný rozsudok logicky potvrdil tým, že zamietol odvolanie prokurátora ako nedôvodné.

17. Z rozsudku dovolacieho súdu preto sťažovateľom nie je zrejmé, v čom podstatnom videl dovolací súd zjavnú nespravodlivosť a krivdu, resp. v čom mali spočívať

najzávažnejšie, mimoriadne procesné, resp. prípadné hmotnoprávne chyby, na nápravu ktorých má inštitút dovolania slúžiť. Dovolací súd nikde neidentifikoval, resp. nevyhodnotil existenciu prípadných pochybení v konaní a rozhodnutiach všeobecných súdov, ktoré by bolo potrebné považovať za mimoriadne závažné.

18. Sťažovatelia sa domnievajú, že ministerkou koncipované dovolacie argumenty boli podraditeľné pod jeden z dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, v dôsledku čoho je absencia dovolania generálneho prokurátora neospravedliteľná. Je proti zmyslu tohto procesného inštitútu, aby na základe podnetu subjektu, ktorý sám mohol podať dovolanie v neprospech sťažovateľov (ale ho nepodal), bolo možné opäť otvárať ukončený proces na základe dovolania ministerky. Podanie dovolania samotnou oprávnenou osobou nesmie byť nahrádzané podaním podnetu na podanie dovolania. Osobe, ktorej zákon priznáva právo podať dovolanie, nemôže byť priznané materiálne právo na iniciovanie podnetu na podanie dovolania z tých istých dôvodov, pre ktoré jej zákon priznáva právo podať dovolanie. Takáto osoba nie je oprávnenou osobou na podanie podnetu, ale iba na podanie dovolania. Keďže dovolanie ministerky nebolo podané na základe relevantného podnetu oprávnenej osoby, ide fakticky o dovolanie neoprávnenej osoby, ktoré ako také malo byť odmietnuté postupom podľa ustanovenia § 382 písm. b) Trestného poriadku.

19. Novelou Trestného poriadku realizovanou zákonom č. 262/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bolo doplnené ustanovenie § 371 ods. 3 Trestného poriadku rozširujúce dovolacie dôvody uvedené v ustanovení § 371 Trestného poriadku tak, že sa zaviedol nový dovolací dôvod pre ministra spravodlivosti vzťahujúci sa na chyby všeobecného súdu pri hodnotení dôkazov vo vzťahu k zisťovaniu skutkového stavu alebo pri dôkaznom postupe, ktorý zákon upravuje pri zisťovaní skutkového stavu. Podľa predmetného ustanovenia podá minister spravodlivosti dovolanie aj vtedy, ak podľa jeho názoru právoplatné rozhodnutie vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

20. Z formulácie príslušného ustanovenia Trestného poriadku je zrejmé, že minister spravodlivosti má povinnosť podať dovolanie v prospech alebo neprospech obvineného v prípade, ak má pochybnosť, či bol z vykonaných dôkazov dostatočne zistený skutkový stav a rovnako tak, keď dospeje k záveru, že závažným spôsobom boli porušené ustanovenia, ktorými sa má náležite zistiť skutkový stav. Zároveň je predmetné ustanovenie obmedzené materiálnou podmienkou, podľa ktorej sa tento dovolací dôvod môže použiť iba, ak by to zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku).

21. Právom ministra spravodlivosti ako dovolateľa je síce napadnúť rozhodnutie pre nesprávne zistenie skutkového stavu a hodnotiť tak rozsah dokazovania alebo namietať porušenie ustanovení zabezpečujúcich objasnenie veci (najmä procesné predpisy týkajúce sa nerešpektovania obhajoby, o čo v posudzovanej veci nejde), avšak z ustanovenia § 371 ods. 3 Trestného poriadku nevyplýva jeho neobmedzené právo namietať hodnotenie vykonaných dôkazov, najmä pokiaľ sa konajúce súdy týmito dôkazmi dôsledne zaoberali.

22. V dovolacom konaní ani za súčasného použitia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku neprichádza do úvahy iné hodnotenie dôkazov, ak je toto založené na prísnom logickom úsudku, ku ktorému konajúce súdy dospeli na podklade starostlivého posúdenia vykonaných dôkazov z hľadiska ich prípustnosti, závažnosti a vierohodnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolací súd na podklade tohto dovolania preskúmava hranice dokazovania predmetného trestného činu z hľadiska množstva a kvality dôkazov, avšak samotný rozsah hodnotenia dôkazov skúma iba z aspektov zákonnosti, závažnosti a vierohodnosti.

23. V kontexte uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku k výhradám ministerky uvedeným v dovolaní, podľa ktorých sa odvolací súd pri hodnotení dôkazov nevysporiadal so všetkými okolnosťami dôležitými pre rozhodnutie (týkajúcimi sa najmä nesprávneho posúdenia konštatovanej nedôveryhodnosti svedkyne [REDACTED]), subjektívnym spôsobom objasňoval okolnosti svedčiace v prospech sťažovateľov a nedostatočným spôsobom odôvodnil rozsudok, treba uviesť, že obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení

povinností, ako aj vlastné hodnotenie dôkazov nemožno považovať za porušenia uvedené v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Ministerka v dovolaní neponúkla žiadne relevantné argumenty spôsobilé zmeniť právoplatné rozhodnutie a status sťažovateľov ako oslobodených obvinených. Nadprácu za ňu urobil až najvyšší súd. Dovolací dôvod podľa ustanovenia § 373 ods. 3 Trestného poriadku bol ministerkou v tomto prípade zneužitý.

24. Ministerka namietala nesprávne hodnotenie dôkazov a uviedla, že odvolací súd dôkazy neposúdil v celom súhrne posudzovaných skutočností. Takto vymedzený dovolací dôvod nie je preskúmateľný, lebo ak minister spravodlivosti využije svoje oprávnenie podať dovolanie podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku (z dôvodu nesprávneho zistenia skutkového stavu v podstatných bodoch na základe vykonaných dôkazov), musí v dovolaní konkretizovať nesprávnosť úvah, ktorými sa všeobecné súdy spravovali pri hodnotení dotknutých dôkazov. Len taká chyba môže byť podkladom pre zrušenie napadnutého rozhodnutia dovolacím súdom. Ak sa minister spravodlivosti obmedzí iba na vlastné hodnotenie údajnej hodnovernosti svedka – kajúcnika (ako sa to stalo aj v tomto prípade), potom je dovolanie zrejme nedôvodné.

25. Dovolací súd v rámci dovolacieho konania nemôže opätovne prehodnocovať vykonané dôkazy podľa predstáv dovolateľa, pretože takéto oprávnenie mu zo zákona nevyplýva. Hodnotenie dôkazov nenapĺňa žiadny dovolací dôvod. Treba tiež poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov a neznamená ani právo na úspech v konaní.

26. Samotné dovolanie nedávalo žiadne odpovede, aké boli tie konkrétne podstatné a závažné okolnosti, ohľadom ktorých mal byť skutkový stav nesprávne zistený. Nedávalo ani presvedčivú odpoveď, ktoré konkrétne ustanovenia na zabezpečenie objasnenia veci, ako intenzívne a akým závažným spôsobom boli porušené.

27. Samotná možnosť existencie dvoch rôznych právnych názorov senátov najvyššieho súdu na vec nie je dostatočným dôvodom opätovného rozhodovania vo veci. Ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní ministra spravodlivosti je potrebné vykladať

reštriktívne, a preto nesprávne zisteným skutkovým stavom je potrebné rozumieť predovšetkým závažné porušenie zákona pri zistení skutkového stavu, ktoré viedlo k nesprávne zistenému skutkovému stavu. V danej veci absentovali akékoľvek mimoriadne okolnosti, závažné porušenie procesných pravidiel alebo závažný exces, ktorými by generálny prokurátor odôvodnil použitie tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Z toho uhla pohľadu je napadnuté uznesenie (správne má byť zrejme rozsudok, pozn.) dovolacieho súdu arbitrárne. Dovolací súd sa pri posudzovaní prípustnosti mimoriadneho dovolania dôsledne nezaoberal tým, či sú naplnené predpoklady pre prelomenie právoplatných rozhodnutí. Takýmto postupom dovolacieho súdu došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Je neprípustné, aby preskúmanie právoplatného rozhodnutia všeobecného súdu na základe dovolania ministra spravodlivosti iniciovaného výlučne generálnym prokurátorom predstavovalo osobitné skryté odvolanie z dôvodu, že prokurátor ako jedna strana konania nie je spokojný s výsledkom konania, a aby k zrušeniu právoplatných oslobodzujúcich rozhodnutí došlo iba v dôsledku existencie odlišných právnych názorov na vec.

28. Okrem toho aj ESLP opakovane vo svojich rozhodnutiach uviedol, že podanie mimoriadnych opravných prostriedkov nie je prípustné v prípade akýchkoľvek väd konania, ale iba v prípade extrémnych fundamentálnych chýb, ktorých ponechanie by malo závažný vplyv na spravodlivosť, integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu, ako aj väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém, teda väd predstavujúcich porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v rámci trestného konania je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosť a zásadná nezmeniteľnosť. Snaha presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť konečného meritórneho rozhodnutia v trestnom konaní (bez ohľadu na nezmeniteľnosť a záväznosť súdneho rozhodnutia) je legitímna v okamihu, keď sa v konaní alebo v rozhodnutí vyskytnú také pochybenia, ktoré sú v príkrom rozpore s ústavnými princípmi platicami v trestnom procese, pričom tieto pochybenia nie sú riešiteľné inak, než použitím mimoriadneho opravného prostriedku. Takými pochybeniami však nemôžu byť dva odlišné právne názory dvoch rôznych senátov najvyššieho súdu na otázku viny obžalovaných.

29. Postoj dovolacieho súdu o hodnovernosti kajúcnika je niektorými subjektmi v právnej obci vnímaný ako prelomový. Z analýzy uznesenia dovolacieho súdu však nie je možné vyvodit' žiadne nové či prevratné postoje k inštitútu kajúcnika. Sťažovatelia nikdy nespochybňovali, že by svedectvo svedkyne [REDACTED] nebolo možné použiť ako dôkaz, a to bez ohľadu na to, či bude považovaná za tzv. kajúcnika alebo nie. Avšak ako každý dôkaz aj svedectvo svedkyne [REDACTED] možno podrobiť oprávnenej kritike, spochybnit' ho, resp. vyvrátiť protiargumentmi a dôkazmi.

30. Skutočnosť, že svedkyňa [REDACTED] získala nepatričné a nezákonné výhody, bola iba jednou z tých, pre ktoré bola jej výpoveď špecializovaným súdom a odvolacím súdom vnímaná ako nehodnoverná. Posudzovanie hodnovernosti jej výpovede ako kajúcnika bolo pre tieto všeobecné súdy až sekundárnou záležitosťou.

31. Každý súd musí pri svojom rozhodovaní vždy skúmať aj celkový obsah, charakter, formu a motiváciu svedka kajúcnika, a teda aj jeho vierohodnosť, použiteľnosť a akceptovateľnosť. Celková vierohodnosť svedkyne [REDACTED] vyvolávala negatívne pochybnosti už pred samotným skúmaním obsahu jej výpovedí a jej motivácie. Zvýhodnené zaobchádzanie a postoj prokurátora v súvislosti so svedkyňou [REDACTED] išli vždy za zákonné limity možného a bežného postupu štátneho orgánu. Svedkyňa [REDACTED] mala byť v zmysle zákona v roku 2013 vyšetrovateľom obvinená z obzvlášť závažného zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 3 Trestného zákona so sadzbou 10 až 15 rokov. V jej prípade malo byť realizované plynulé trestné konanie, mala byť podaná obžaloba a mal prebehnúť súdny proces. Napriek tomu však bol použitý úplne neštandardný, protekčný a servilný prístup. Bola síce v apríli 2013 samostatne a formálne obvinená z trestného činu prijímania úplatku, avšak bez vznesenia skutočného a správneho obvinenia zo spáchania obzvlášť závažného zločinu. V jej prípade vždy platilo, že vyšetrovateľ a prokurátor s ňou po celý čas manipulovali, nedôvodne ju motorovým vozidlom privádzali na súdne pojednávania a na úkony vyšetrovania, beztrestne ju ovplyvňovali, v rozpore so zákonom nenáležite protežovali, vytvárali na ňu psychický nátlak, aby poskytla svedectvo v príkrom rozpore so skutkovým stavom tak, aby zodpovedalo predstavám prokurátora.

32. Svedkyňa [REDACTED] (ktorá po celú dobu stíhania nemala advokáta) bola ponechaná napospas ľubovôli vyšetrovateľa a prokurátora. Práve preto počas prípravného a súdneho konania neprejavovala skutočnú vôľu a neposkytovala hodnoverné a objektívne svedectvo, keďže bola faktickým rukojemníkom vôle prokurátora a vyšetrovateľa. Je nepochopiteľné a neospravedliteľné, že jej trestná vec ani po troch rokoch nedospela aspoň do štádia súdneho konania. Teda úmyselným a účelovým obchádzaním zákona zo strany orgánov činných v trestnom konaní bola ponechávaná v pozícii rukojemníčky v štádiu prípravného konania ako obvinená z prijímania úplatku v minimálnom kvalifikačnom odseku, pričom jej trestná vec procesne nenapredovala, keďže sa účelovo čakalo, ako sa napokon zachová v postavení svedkyne v trestných veciach sťažovateľov (či nezmení políciou nanútený a naučený postoj voči sťažovateľom a či náhodou necúvne). Pritom jej trestné veci boli právne a obsahovo omnoho jednoduchšie ako veci sťažovateľov, ktorí už majú za sebou celé súdne konanie vrátane právoplatných rozhodnutí. Vierohodnosť svedectva svedkyne [REDACTED] by bola podstatne objektívnejšia, presvedčivejšia a nespochybniteľnejšia iba vtedy, ak by orgány činné v trestnom konaní dôsledne rešpektovali rovnosť jednotlivcov pred zákonom, a keby prokurátor k nej pristupoval bez zvýhodnenia a protekcionárstva. Paradoxne opačný prípad zaobchádzania zaznamenali sťažovatelia v prípade Ing. [REDACTED]. Aj keď bol obvinený tým istým vyšetrovateľom ako svedkyňa [REDACTED] a podstatne neskôr, už má za sebou právoplatný odsudzujúci rozsudok s uloženým sedemročným nepodmienečným trestom odňatia slobody. Trest „prednostne“ dostal iba preto, že si „dovolil“ nespolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní. Ide o zreteľný prípad selektívnej spravodlivosti a obchodovania so svedectvami.

33. Pokiaľ sa v rozsudku dovolacieho súdu tvrdí, že prokurátor postup podľa ustanovenia § 218 ods. 1 Trestného poriadku vo vzťahu ku svedkyňi [REDACTED] realizoval až 19. augusta 2015 (teda po oslobodzujúcom rozsudku špecializovaného súdu sp. zn. BB-4 T 19/2015), ide len o účelovo prezentovanú polopravdu. Chronológia vývoja prípadu svedkyne [REDACTED] a opis skutočností nasvedčujú tomu, že postupy prokurátora sú dovolacím súdom chybné interpretované. Celá situácia súvisiaca s podmienečným zastavením trestného stíhania je dovolacím súdom nesprávne, jednostranne a zaujato

interpretovaná v polohe akéhosi logického, racionálneho a pozitívneho vysvetľovania neobhájiteľného konania prokurátora.

34. Zastavenie trestného stíhania voči [REDAKOVANÉ] predstavovalo formu akejsi odmeny pre kajúcnika za svedectvá podané proti sťažovateľom. Išlo o snahu prokurátora motivovať ju práve v čase, keď sťažovatelia boli špecializovaným súdom spod obžaloby oslobodení, a to najmä preto, aby „nezaradila spiatočku“ a aby sama náhodou neodhalila nezákonné praktiky orgánov činných v trestnom konaní. Existovala potreba aj naďalej ju motivovať na spoluprácu v možných konaniach proti sťažovateľom.

35. Podmienečné zastavenie trestného stíhania [REDAKOVANÉ] uznesením prokurátora sp. zn. VII/2Gv59/13/1000 z 19. augusta 2015 nie je v súlade s ustanovením § 218 ods. 1 Trestného poriadku, keďže nikdy sa významnou mierou nepodieľala na objasnení korupcie a záujem spoločnosti na objasnení jej trestného činu, ku ktorému sa priznala, nikdy nemohol prevyšovať záujem na trestnom stíhaní sťažovateľov.

36. Svedkyňa [REDAKOVANÉ] krivo obvinila sťažovateľa 1 z verbálneho a neverbálneho vyhrážania sa priamo v súdnej sieni špecializovaného súdu, no sťažovateľ 1 bol v tejto veci spod obžaloby oslobodený s tým, že sa skutok nestal.

37. Dovolanie ministerky bolo podané 12. marca 2017. Dovolaciemu súdu bolo doručené spolu so spisom špecializovaného súdu 8. júna 2017 a dostalo spisovú značku 2 Tdo V 7/2017. Verejné zasadnutie dovolacieho súdu sa však konalo až 7. septembra 2020, teda tri a pol roka od podania dovolania.

38. Podľa presvedčenia sťažovateľov na dovolacom súde došlo ku zjavným, zbytočným a účelovým priet'ahom v konaní, pričom zároveň došlo aj k tomu, že senát dovolacieho súdu rozhodol v nezákonnom zložení, čím sťažovatelia boli odňatí zákonnému a nestrannému sudcovi.

39. Potom, ako bol nariadený termín verejného zasadnutia na 7. september 2020, sťažovatelia predložili dovolaciemu súdu námietku zaujatosti konajúceho senátu

dovolacieho súdu. Predseda senátu dovolacieho súdu Dr. Hatala na verejnom zasadnutí senátu oboznámil námietku zaujatosti doručenú dovolaciemu súdu 3. septembra 2020.

40. Dôvody námietky zaujatosti a návrhu na vylúčenie predsedu senátu a členov senátu z rozhodovania v dovolacom konaní pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017 boli takéto:

41. Zjavným prejavom zaujatosti a absencie nestrannosti bola už samotná účasť Dr. Hatalu ako predsedu senátu v dovolacích rozhodovaniach týkajúcich sa sťažovateľov, teda v dovolacích konaniach vedených pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017, ako aj už v ukončenom dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2018.

42. Predseda senátu Dr. Hatala bol práve tým sudcom, ktorý ako člen senátu stál za uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 40/2014 z 10. decembra 2014, ktoré ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 237/2015 z 3. februára 2016 označil za rozhodnutie porušujúce právo sťažovateľov na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy. Preto zrejme neexistovala objektívna záruka, aby pri rozhodovaní o dovolaní ministerky sa Dr. Hatala opakovane nepodieľal na opakovanom porušovaní základných práv a slobôd sťažovateľov.

43. Pritom dovolací súd v senáte 2 Tdo V práve s Dr. Hatalom ako predsedom senátu už 20. mája 2020 odmietol dovolanie sťažovateľov. Toto dovolanie bolo navyše podané ešte o 15 mesiacov neskôr ako dovolanie, ktoré je predmetom tejto ústavnej sťažnosti. V súčasnosti je v súvislosti s uznesením dovolacieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 7/2018 z 20. mája 2020 vedené konanie na ústavnom súde vo veci prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa 1 pod sp. zn. II. ÚS 491/2020. Ďalším prejavom zaujatosti a absencie nestrannosti a dôvodom na vylúčenie z rozhodovania Dr. Hatalu bol aj stav, keď Dr. Hatala 20. mája 2020 ako predseda dovolacieho senátu vo veci dovolania sťažovateľov nepochopiteľne akceptoval a umožnil účasť sudcu Dr. Klimenta ako člena senátu na rozhodovaní pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2018 napriek tomu, že Dr. Kliment bol uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Ndt 15/2017 z 27. júna 2017 výslovne vylúčený z rozhodovania v teraz pertraktovanej trestnej veci vedenej na dovolacom súde pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017, a to pre pomer ku sťažovateľom.

44. Ďalším dôvodom na vyslovenie zaujatosti a vylúčenie z rozhodovania Dr. Hatalu je tri a pol roka trvajúca absolútna ničím neodôvodnená nečinnosť v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017. Za túto dobu jeho nečinnosti bol už dvakrát vymenený minister spravodlivosti.

45. Nie posledným dôvodom na vyslovenie zaujatosti Dr. Hatalu je aj evidentná prejudikácia rozhodnutia, ktoré vopred a avizovane prijal senát dovolacieho súdu nariadením verejného zasadnutia na 7. september 2020. Odmietnutie dovolania Ing. [REDACTED] v zrkadlovom skutku uznesením z 28. októbra 2019, odmietnutie dovolania sťažovateľov uznesením z 20. mája 2020, ako aj nariadenie verejného zasadnutia na 7. september 2020 boli jednoznačnými a ďalšími rozhodujúcimi signálmi, že dovolací súd nekriticky a v nezákonom zložení mieni vopred vyhovieť nedôvodnému, nenáležitému, arbitrárnemu a účelovému dovolaniu ministerky.

46. Dôvodom na podanie námietky zaujatosti a na vylúčenie členov senátu 2 Tdo V z rozhodovania o dovolaní ministerky bola aj existencia zrejmych prejavov narušenia princípu rovnosti strán v dovolacom konaní. Takýmto prejavom je nekritické akceptovanie dovolania ministerky a akceptovanie suplovania postavenia a úloh generálneho prokurátora ministerkou.

47. Na základe uvedeného bolo zrejmé, že Dr. Hatala nemohol objektívne, spravodlivo, nestranne a nezaujato riešiť dovolanie ministerky. Keďže obhajobe nebolo známe presné zloženie senátu 2 Tdo V, ktorý mal rozhodovať na verejnom zasadnutí, vyslovili z opatrnosti aj námietku zaujatosti voči členom senátu, keďže niektorí sa v minulosti už zúčastnili rozhodovania o zamietnutí dovolania sťažovateľov 20. mája 2020 pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2018, resp. posudzovali iné súvisiace dovolacie konanie, v ktorom bol už vyslovený právny názor prejudikujúci ich postoje pri rozhodovaní o dovolaní ministerky.

48. Prejavom zjavnej zaujatosti, absencie nestrannosti a dôvodom na vylúčenie z rozhodovania bola skutočnosť, že Dr. Šišková bola aj členkou senátu dovolacieho súdu, ktorý odmietol dovolanie Ing. [REDACTED] uznesením sp. zn. 1 Tdo V 2/2019 z 28. októbra 2019. Išlo o rozhodovanie o dovolaní Ing. [REDACTED] v zrkadlovom skutku prijímania úplatku,

za ktorý bol rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. BB-3T 27/2014 z 15. decembra 2014 uznaný vinným a odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov, a proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 5/2015 z 10. decembra 2015, ktorým bolo odvolanie Ing. [REDACTED] zamietnuté.

49. Ak Dr. Šišková bola v roku 2019 členkou senátu dovolacieho súdu 1 Tdo V, ktorý zamietol dovolanie Ing. [REDACTED] v zrkadlovom skutku prijímania úplatku, potom nebolo možné objektívne očakávať, že v rámci dovolacieho konania iniciovaného ministerkou posúdi v roku 2020 v prípade sťažovateľov rovnaký skutok podplácania už ako členka dovolacieho senátu 2 Tdo V inak. Obsahom dovolacieho rozhodnutia vo veci sp. zn. 1 Tdo V 2/2019 bolo faktické ustálenie a stotožnenie sa senátu dovolacieho súdu so skutkom, za ktorý bol Ing. [REDACTED] odsúdený a sťažovatelia zasa oslobodení. Bolo povinnosťou Dr. Šiškovej signalizovať svoju zaujatosť a požiadať o vylúčenie z rozhodovania o dovolaní v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017. Jej účasť pri tomto rozhodovaní znamenala porušenie práva sťažovateľov na nestranného a nezákonného sudcu.

50. O námietke zaujatosti, resp. o žiadosti o vylúčenie sudcov z rozhodovania senát dovolacieho súdu alibisticky s odkazom na obsah námietky podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku (námietanie procesného postupu a nepodanie námietky bezodkladne) nekonal. Je paradoxné, že senát dovolacieho súdu vyčítal sťažovateľom práve údajné nepodanie námietky včas, čo však nie je pravdou. Samotní sudcovia sa mali pre zaujatosť, pomer k veci a predpojatosť sami iniciatívne z rozhodovania vylúčiť, a to aj bez námietky sťažovateľov. Výčitka o nepodaní námietky bezodkladne nemala racionálne opodstatnenie aj preto, že vec ležala na dovolacom súde bez rozhodnutia tri a pol roka.

51. Sťažovatelia upozorňujú, že po doručení rozsudku dovolacieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 7/2017 zo 7. septembra 2020 na špecializovaný súd 23. septembra 2020 na ich prekvapenie bol obratom nariadený termín hlavného pojednávania na 13. november 2020, resp. odročený na 7. december 2020, keď sa uskutočnilo hlavné pojednávanie, na ktorom bez relevantného doplnenia dokazovania (práve len na základe rozsudku dovolacieho súdu) boli sťažovatelia zrazu odsúdení za pokračovací zločin podplácania v spolupáchateľstve

podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 v spojení s § 20 Trestného zákona na skutkovom základe, ktorý uvádzajú, pričom sťažovateľovi 1 bol za to uložený spoločný súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ako aj peňažný trest 15 000 €, resp. v prípade úmyselného zmarenia náhradný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov. Sťažovateľovi 2 bol uložený spoločný úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ako aj peňažný trest v sume 10 000 €, resp. pre prípad úmyselného zmarenia náhradný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov. Stalo sa tak i napriek tomu, že sťažovatelia požadovali prerušenie konania, keďže hodľali podať ústavnú sťažnosť.

52. Sťažovatelia požadujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted] a [redacted] na zákonného a nestranného sudcu obsiahnuté v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd porušené boli, a to v trestnej veci sťažovateľov o dovolaní ministerky spravodlivosti postupom a Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 2TdoV/7/2017 zo dňa 07.09.2020.

2. Základné právo [redacted] a [redacted] na spravodlivé súdne konanie, práva domáhať sa práv na nestrannom súde, právo na súdnu ochranu, základné právo na účinný opravný prostriedok obsiahnuté v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 1 a v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené boli, a to v trestnej veci sťažovateľov o dovolaní ministerky spravodlivosti postupom a Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 2TdoV/7/2017 zo dňa 07.09.2020.

3. Základné právo [redacted] [redacted] [redacted] na prejednanie a rozhodnutie veci v primeranej lehote, obsiahnuté v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušené boli, a to vo veci rozhodovania trestnej veci sťažovateľov o dovolaní ministerky spravodlivosti postupom a Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 2TdoV/7/2017 zo dňa 07.09.2020.

4. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na rovné postavenie jednotlivca pred zákonom, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky porušené boli, a to v trestnej veci sťažovateľov o dovolaní ministerky spravodlivosti postupom a Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 2TdoV/7/2017 zo dňa 07.09.2020.

5. Zrušuje sa Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 2TdoV/7/2017 zo dňa 07.09.2020 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

6. Zrušujú sa aj všetky príslušné rozhodnutia, ktoré na zrušené rozhodnutie nadväzujú.

7. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané zadostučinenie vo výške 10.000,-€, ktoré mu je povinný vyplatiť Najvyšší súd SR... do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

8. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané zadostučinenie vo výške 10.000,-€, ktoré mu je povinný vyplatiť Najvyšší súd SR... do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

9. Najvyšší súd SR... je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] a sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia na účet ich právneho zástupcu ako advokáta JUDr. Viktora Križiaka do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Skutkový stav veci

53. Z námietky zaujatosti z 2. septembra 2020 podanej obhajcom sťažovateľov dovolaciemu súdu vyplýva predovšetkým konštatovanie, že dochádza ku zjavným a účelovým priet'ahom v konaní, keďže vo veci nie je rozhodnuté ani tri a pol roka po podaní dovolania. V podstatnom tieto námietky uvádzajú sťažovatelia aj v ústavnej sťažnosti. Tieto sú podrobne uvedené v bodoch 41 až 46 tohto uznesenia.

54. Z rozsudku dovolacieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 7/2017 zo 7. septembra 2020 vyplýva, že uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 4 To 10/2015 z 29. novembra 2016 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného

poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 168 ods. 1, § 285 písm. a) a § 319 Trestného poriadku, a to v prospech obvinených sťažovateľov s tým, že toto uznesenie sa zrušuje v celom rozsahu a rovnako tak aj rozsudok špecializovaného súdu sp. zn. BB-4 T 19/2015 z 21. júla 2015, ako aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na zrušené rozhodnutia, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením, stratili podklad. Napokon sa špecializovanému súdu prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

55. V odôvodnení rozsudku dovolací súd uvádza:

55.1 Ministerka na podnet generálneho prokurátora podala dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Ministerka namietla, že všeobecné súdy v rozpore s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku nezaložili svoje rozhodnutia na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu. Vykonané dokazovanie odporovalo záverom všeobecných súdov, ktoré sa nezaoberali obsahovou stránkou výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] a zamerali sa iba na jej vierohodnosť, ktorú spochybňovali s ohľadom na jej postavenie obvinenej v inej trestnej veci, a teda aj s ohľadom na jej snahu dosiahnuť miernejší postih. Svedkyňa [REDAKOVANÉ] pritom na špecializovanom súde vypovedala logicky, podstatným spôsobom objasnila skutkový stav, udalosti zasadzovala časovo a miestne správne, časové udalosti pritom na seba nadväzovali. Spochybňovanie hodnovernosti jej výpovede snahou o dosiahnutie miernejšieho postihu neprimerane presiahlo zásadu voľného hodnotenia dôkazov. V tomto smere neboli na hlavnom pojednávaní vykonané žiadne dôkazy okrem jej výpovede, podľa ktorej jej zo strany orgánov činných v trestnom konaní nebolo nič sľúbené. Jediným dôkazom o prípadnej účelovosti jej výpovede je rozhodnutie prokurátora o podmiennečnom zastavení jej trestného stíhania podľa § 218 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré bolo vydané až 14. augusta 2015 (oslobodzujúci rozsudok vo veci sťažovateľov bol vyhlásený 21. júla 2015 a svedkyňa [REDAKOVANÉ] naposledy vypovedala 29. júna 2015). Jej výpovede v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní boli v podstatných okolnostiach zhodné. Vypovedala samostatne bez ovplyvnenia získaním prospechu v podobe podmiennečného zastavenie trestného stíhania, resp. inej formy zlepšenia jej postavenia v rámci trestného stíhania. Každý obvinený má právo spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní a takáto spolupráca

nebola doteraz v súdnej praxi dôvodom na spochybňovanie dôveryhodnosti takejto osoby. Svedkyňa vypovedala pod prísahou, keďže bola poučená v zmysle ustanovenia § 130 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, resp. § 345 a § 346 Trestného zákona, pričom sa navyše sama usvedčovala zo spáchania závažnejšieho korupčného trestného činu ako toho, za ktorý boli obvinení sťažovatelia. Na jej spochybnenie nepostačovalo popretie svedka Ing. [REDACTED] bez jej usvedčenia z klamstva alebo nepravdivej svedeckej výpovede. Otázka jej vierohodnosti mala zásadný dopad na správne zistenie skutkového stavu. Jej výpoveď korešpondovala so skutočnosťami uvádzanými svedkom [REDACTED] a listinnými dôkazmi (vyjadrením k daňovej kontrole z 1. júna 2010). Výpoveď svedka [REDACTED] vyvracia tvrdenia Ing. [REDACTED], že sa nikdy nestretli v obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „[REDACTED]“), a preukazuje okolnosti spísania vyjadrenia k daňovej kontrole za obchodnú spoločnosť veni, vidi, vici, s. r. o. (ďalej len „veni“), a spáchania korupčnej trestnej činnosti sťažovateľov, a to citovaním vyjadrenia sťažovateľa 2 o vyplatení peňazí pracovníkom daňových úradov. V prospech sťažovateľov bola iba výpoveď Ing. [REDACTED], ktorý prijímanie úplatku poprel. Medzičasom však bol právoplatne odsúdený za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Ministerka poukázala aj na výpoveď svedka [REDACTED] zo súvisiaceho trestného konania vedeného špecializovaným súdom pod sp. zn. PK-2 T 46/2013, ktorá dotvára obraz o okolnostiach, praktikách a súvislostiach. Vierohodnosť svedkov preukazujú aj ich svedecké výpovede v iných konaniach začatých pre obdobné skutky ako v predmetnom konaní. Ďalej ministerka konštatovala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov, keď špecializovaný súd vychádzal pri výpovedi svedkyne [REDACTED] len z vlastných domnienok a odvolací súd prevzal skutkové zistenia bez kritického prieskumu a za súčasného nevyrovnania sa s odvolacou argumentáciou prokurátora, ako aj hodnotenia právnej kvalifikácie trestného činu spáchaného svedkyňou [REDACTED] v inej trestnej veci. Všeobecné súdy sa nezaoberali podstatnými okolnosťami trestnej činnosti, výpovede svedkyne [REDACTED] a svedka [REDACTED] nepodrobili rozboru v súvislosti s ostatnými dôkazmi a nevenovali pozornosť skutkovým a právnym okolnostiam vyplývajúcim z týchto výpovedí, ale ani zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu podplácania. Nedostatočným odôvodnením spôsobili nezrozumiteľnosť a nezákonnosť rozhodnutí. Špecializovaný súd sa dopustil pochybenia aj pri vykonávaní dokazovania

vo vzťahu k dôkazom navrhnutým prokurátorom v obžalobe. Tento žiadal prečítať zápisnice z výsluchov svedkov [REDACTED] a [REDACTED]. To isté navrhol aj sťažovateľ 2, pričom sťažovateľ 1 trval na osobnom výsluchu týchto svedkov. Predseda senátu návrhy na doplnenie dokazovania odmietol, ale po nariadení nového termínu hlavného pojednávania už konštatoval, že bude vykonané dokazovanie v zmysle návrhov prokurátora, k čomu však nedošlo. Napokon ministerka dovolaciemu súdu navrhla vysloviť, že uznesením odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom špecializovaného súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 10 a 12, § 168 ods. 1, § 253 ods. 2, § 263 ods. 1, § 285 písm. b) a § 319 Trestného poriadku v prospech sťažovateľov. Dovolací súd vo svojom rozsudku v súvislosti s požiadavkou ministerky na vyslovenie porušenia zákona v ustanovení § 285 písm. b) Trestného poriadku výslovne za uvedením tohto ustanovenia v zátvorke uviedol ako poznámku autora: „*správne má byť § 285 písm. a) Tr. por.*“

55.2 Podľa ďalších konštatovaní dovolacieho súdu k dovolaniu ministerky sa osobitne vyjadril sťažovateľ 1, ale aj obaja sťažovatelia spoločne prostredníctvom obhajcu.

55.3 Sťažovateľ 1 v rozsiahlom vyjadrení podrobil kritike jednotlivé námietky ministerky. Nevedomosť svedka [REDACTED] o trestnej činnosti sťažovateľa bola jedným z dôvodov zamietnutia obžaloby. Jeho výpoveď bola účelovo zameraná na potvrdenie výpovede spolupracujúcej svedkyne [REDACTED], čo sa ukázalo ako kontraproduktívne, keďže k meritu veci sa nevedel vyjadriť. Zároveň s ohľadom na jeho zainteresovanosť v prípade, ako aj motiváciu a uvádzanie neprávď išlo o nedôveryhodného svedka. V nadväznosti na to sťažovateľ 1 poukázal na nezrovnalosti medzi výpoveďou svedka [REDACTED] a skutočnosťou. Podľa neho boli dôkazy správne vyhodnotené, všeobecné súdy sa vyrovnali s jeho obhajobou, ale aj s dôvodmi, pre ktoré nevyhoveli ďalším dôkazným návrhom, a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnili. Vzhľadom na to hodnotil odôvodnenie dovolania ako formálne a ničím nepodložené, bez znalosti spisového materiálu zo strany ministerky. Sťažovateľ 1 podrobne rozanalyzoval jednotlivé výsluchy svedkyne [REDACTED] v pozíciách svedkyne a obvinenej, im predchádzajúce úkony a postupy orgánov činných v trestnom konaní a z toho vyplývajúce skutočnosti svedčiacie o jej nedôveryhodnosti a účelovom a nezákonnom konaní orgánov činných v trestnom konaní (vylúčenie trestnej

veci svedkyne [REDACTED] na samostatné konanie, resp. rozdelenie veci na štyri konania pred tromi rozdielnymi senátmi súdu prvého stupňa, vydanie uznesenia o podmiennečnom zastavení trestného stíhania svedkyne [REDACTED] v rozpore s ustanovením § 218 Trestného poriadku, nestíhanie svedkyne [REDACTED] za obzvlášť závažný zločin prijímanie úplatku podľa § 329 ods. 1, 2 a 3 Trestného zákona a nadštandardné správanie sa prokurátora k svedkyňi [REDACTED]), ako aj motiváciu a hodnotenie výpovede spolupracujúceho obvineného. Uviedol tiež, že prokurátor neinformoval procesné strany a špecializovaný súd o pripravovanej dohode o vine a treste medzi ním a svedkyňou [REDACTED] a o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej, čo je v rozpore s judikatúrou ESLP. Súčasne vyzdvihol výpoveď Ing. [REDACTED], ktorá ostala ministerkou nepovšimnutá. Zameril sa tiež na genézu „kauzy S [REDACTED]“, zásadu proporcionality ako podmienku pri podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného, nesprávnu kvalifikáciu skutku svedkyne [REDACTED], nátlak zo strany orgánov činných v trestnom konaní na ňu a porušenie jej práva na obhajobu, ako aj práva na obhajobu sťažovateľov umelým predlžovaním prípravného konania v trestnej veci svedkyne [REDACTED], na inštitúty tzv. „odklonov“, na opätovné posúdenie výpovede svedka [REDACTED], zaujatosť senátu a odsúdenie Ing. [REDACTED] v zrkadlovej trestnej veci, na účelovosť podaného dovolania a na správnosť rozhodnutí všeobecných súdov. V doplnení vyjadrenia poukázal sťažovateľ 1 na právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Pezinok sp. zn. 1 T 8/2016 z 31. mája 2017, ktorým bol podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. V zmysle obžaloby sa mal počas prestávky hlavného pojednávania v inej trestnej veci, v ktorej bol obvinený, vyhrážať svedkyňi [REDACTED].

55.4 Zo spoločného vyjadrenia sťažovateľov vypracovaného ich obhajcom vyplýva, že dovolanie ministerky považujú za nedôvodné, bezprecedentné, narúšajúce princíp právnej istoty, zásadu rovného postavenia strán a rovnakého zaobchádzania, ako aj zásadu primeranosti a zdržanlivosti. Dovolanie pritom bolo opakovaním odvolania prokurátora, bez špecifikácie jednotlivých porušení formálne vymenovaných ustanovení Trestného poriadku. Z tohto dôvodu odkázali na správne závery napadnutých rozhodnutí. Poukázali na článok ministerky pre blog denníka SME, kde sa 26. marca 2014 vyjadrovala k dovolaniu

podanému vtedajším ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky JUDr. Tomášom Borecom v prospech obvineného, ktorý bol právoplatne obvinený za korupčný trestný čin, ako aj na suplovanie úlohy generálneho prokurátora, ktorý nevyužil svoje oprávnenie v zmysle ustanovenia § 369 ods. 2 Trestného poriadku a nepodal dovolanie z dôvodov vymedzených v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovatelia vyjadrili názor, že ak generálny prokurátor nepodal dovolanie pre absenciu naplnenia dovolacích dôvodov, nemalo byť dovolanie podané ani ministerkou, ktorá tým protežovala jednu stranu pred inou, pričom v zrkadlovej trestnej veci Ing. [REDACTED] opravný prostriedok nevyužila. Dovolanie neobsahuje podstatné okolnosti, v ktorých treba vidieť nesprávne zistený skutkový stav, ale ani to, ktoré ustanovenia na zabezpečenie objasnenia veci a akým spôsobom boli pri zisťovaní skutkového stavu porušené závažným spôsobom. Prokurátor neunesol dôkazné bremeno, keďže v konaní nebol produkovaný dôkaz preukazujúci, že sa skutok stal. Posudzovanie hodnovernosti svedkyne [REDACTED] sa stalo pre všeobecné súdy sekundárnou záležitosťou. Navyše, svedkyňa [REDACTED] nevidela peňažnú sumu, ktorá sa mala údajne odovzdávať, pretože išlo iba o jej domnienku. Bola pritom motivovaná získaním vlastného prospechu pri posudzovaní jej trestnej činnosti. Sťažovatelia ďalej poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu, z ktorých vyplýva, že na usvedčenie nepostačuje iba jedna spochybnená výpoveď protežovaného svedka bez existencie iných relevantných dôkazov. Pritom výpoveď svedkyne [REDACTED] obsahovala rozpory. Reštaurácia [REDACTED] bola v čase údajného odovzdávania úplatku mimo prevádzky a v dobe tvrdého rokovania sa sťažovateľ 1 nachádzal v zahraničí. Ing. [REDACTED] podal trestné oznámenie na sťažovateľa 1 za podozrenie zo spáchania daňového trestného činu, a preto je nelogické, aby sťažovatelia uplácali osobu, ktorá na niektorého z nich podáva trestné oznámenie. Táto skutočnosť je zároveň v rozpore s tvrdením svedkyne [REDACTED] o nadštandardnom vzťahu Ing. [REDACTED] a sťažovateľov. Výpoveď svedkyne [REDACTED] trpí vadami z dôvodu jej motivácie a odlišného zaobchádzania zo strany orgánov činných v trestnom konaní, a to aj s ohľadom na nezákonné uznesenie prokurátora z 19. augusta 2015 o zastavení trestného stíhania vedeného proti nej ako voči spolupracujúcej obvinenej, ale aj na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku, ktorého sa mala dopustiť.

55.5 Dovolací súd konštatuje, že na verejnom zasadnutí predseda senátu dovolacieho súdu oboznámil námietku zaujatosti doručенú dovolaciemu súdu 3. septembra 2020, „o ktorej sa vzhľadom na jej obsah podľa § 32 ods. 6 Tr. por. (namietaný procesný postup a nepodanie námietky bezodkladne) nekonalo“. Predseda senátu napriek tomu reagoval na niektoré námietky (napr. týkajúce sa nevylúčenia Dr. Klimenta v inej veci) a uviedol ich do súladu so skutočnosťou.

55.6 Podľa názoru dovolacieho súdu ustanovenie § 371 ods. 3 Trestného poriadku je špeciálnym dôvodom dovolania uplatniteľným len ministrom spravodlivosti na podnet oprávnenej osoby. Predstavuje pritom výnimku z okruhu dôvodov upravených v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pri ktorých dovolací súd nemôže skúmať skutkové závery rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa. V rámci tohto dovolacieho dôvodu je minister spravodlivosti oprávnený namietat nesprávne hodnotenie dôkazov vykonaných vo veci, avšak len pokiaľ sa týkali okolností, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné (okolnosti týkajúcich sa uznania viny a právnej kvalifikácie činu), alebo okolnosť, že pri zisťovaní skutkového stavu boli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci. V oboch prípadoch musí ísť o závažnú chybu konania pri objasňovaní veci, teda takú, ktorá má vplyv na skutkové závery rozhodnutia vo vzťahu k okolnostiam, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné. Minister spravodlivosti je teda jedinou osobou oprávnenou na namietanie skutkových okolností [odlišných od dôvodov dovolania uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. Z tohto dôvodu nebol generálny prokurátor majúci záujem na napadnutí skutkových zistení oprávnený na podanie mimoriadneho opravného prostriedku (ako sa mylne domnievali sťažovatelia), ale len na predloženie podnetu ministerke.

55.7 Špecializovaný súd založil oslobodzujúci rozsudok na nedôveryhodnosti svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá vypovedala ako spolupracujúca osoba vytvárajúca si podmienky pre zmiernenie trestu za vlastnú trestnú činnosť. Jej výpoveď nebola potvrdená inými dôkazmi. K rovnakým záverom dospel aj odvolací súd s tým, že poukázal na korupčné správanie svedkyne [REDAKOVANÉ] a z toho vyplývajúce nesplnenie podmienok na použitie ustanovenia § 218 ods. 1 Trestného poriadku, pričom zhodnotil aj výpoveď svedka [REDAKOVANÉ].

55.8 Hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku (v súčasnosti § 2 ods. 12 Trestného poriadku) sa musí vykonávať tak, že sa uvažia všetky okolnosti prípadu jednotlivo i v ich súhrne, teda že sa skúma, či výpoveď svedka je logická, či sa svedok prípadne aj v menej podstatných okolnostiach neodchýľuje od svojej predchádzajúcej výpovede, pričom v prípade odchýlok sa musí otázkou zisťovať, prečo k nim dochádza. Pri hodnotení dôkazu sa vychádza z celej výpovede svedka, z rozsahu a závažnosti prípadných rozdielov v jeho výpovediach a z vysvetlení, prečo došlo k týmto rozdielom. Aby sa potom mohol dôkaz spoľahlivo zhodnotiť, musia sa vziať do úvahy aj ostatné dôkazy, posúdiť prípadné rozpory medzi nimi, skúmať, prečo k nim dochádza, a len tak sa môže získať bezpečný základ pre skutkové zistenia a pre záver o vine obvineného (R 30/1966). Obdobné platí aj pre zistenie skutočností odôvodňujúcich oslobodenie spod obžaloby.

55.9 Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku však neznamená ľubovôľu. Závery súdov vyplývajúce zo starostlivého uvaženia všetkých dôkazov získaných a vykonaných zákonným spôsobom musia byť založené na logickom úsudku, čo sa pretaví do odôvodnenia rozhodnutí. V zmysle ustanovenia § 168 ods. 1 Trestného poriadku súdy v odôvodnení rozhodnutí stručne uvedú, ktoré skutočnosti vzali za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opierali a akými úvahami sa spravovali pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú.

55.10 Špecializovaný súd a odvolací súd sa predmetnými ustanoveniami dôsledne neriadili, keď vykonané dôkazy neposúdili v ich vzájomnej súvislosti.

55.11 Špecializovaný súd vykonal na hlavnom pojednávaní výsluchy sťažovateľov, svedkov [REDACTED], [REDACTED] a Ing. [REDACTED] a oboznámil listinné dôkazy. Pri hodnotení dôkazov ich však nevzal do úvahy všetky, ale zameral sa len na nedôveryhodnosť výpovede svedkyne [REDACTED], selektívne posúdenie výpovede svedka [REDACTED] a popretie skutku sťažovateľmi a Ing. [REDACTED]. Pritom sa opomenul vyrovnať s výpoveďami svedkyne [REDACTED] a svedka [REDACTED] v súhrne s listinnými dôkazmi, ktoré by mohli podporovať tvrdenia týchto svedkov o stretnutí v obchodnej spoločnosti C [REDACTED], v spôsobe a účele vyhotovenia vyjadrenia k daňovej kontrole (pričom je irelevantné, v ktorej miestnosti bolo

vyjadrenie spísané a kde čakal svedok [REDACTED]) a participácii, prípadne motivácii Ing. [REDACTED] na tomto stretnutí. Špecializovaný súd sa taktiež dôsledne nevyrovnal s výpoveďou svedka [REDACTED], ktorý popisoval svoj vzťah, ako aj vzťah sťažovateľa 2 k obchodnej spoločnosti veni, z ktorého by mohla vyplývať jeho motivácia na vrátení dane z pridanej hodnoty, existenciu stretnutia v obchodnej spoločnosti C [REDACTED] pre účely spísania vyjadrenia, úkony nasledujúce po prevzatí peňazí z daňového úradu, ani sa nezaoberal jeho tvrdením, že sťažovateľ 2 mu mal povedať, že „*daňováci si vypýtali 50 % zo sumy z vratky za reštauráciu [REDACTED]*“. Aj keď svedok [REDACTED] nebol prítomný pri sľúbení alebo vyplatení úplatku, resp. o týchto skutočnostiach nemal vedomosť, jeho výpoveď sa i dovolaciemu súdu javí ako dôležitá pri podpore kľúčovej výpovede svedkyne [REDACTED], a to najmä v otázke stretnutia a prípadnej motivácie sťažovateľov, resp. Ing. [REDACTED] na danom konaní.

55.12 Vo vzťahu k výpovedi Ing. [REDACTED], ktorú špecializovaný súd vzal bez bližšieho odôvodnenia za vierohodnú a smerodajnú pri závere o neexistencii skutku, treba poznamenať, že je logické jeho popretie ponuky alebo vyplatenia úplatku, keďže v čase rozhodovania špecializovaného súdu bol neprávoplatne odsúdený za zrkadlový skutok a prostredníctvom odvolania žiadal zmenu vo svoj prospech. Priznaním by si mohol pohoršiť.

55.13 Špecializovaný súd ďalej nezdôvodnil, aké úvahy ho viedli k záverom o postavení svedkyne [REDACTED] ako spolupracujúcej obvinenej (k tejto otázke sa dovolací súd bližšie vyjadruje ďalej), na základe čoho následne vyhodnocoval jej výpoveď ako nedôveryhodnú (napriek nevykonaniu dôkazu v tomto smere, resp. nevyrovnaniu sa s jej tvrdením, že žiadne výhody jej neboli sľúbené), o rozporoch medzi výpoveďami svedkyne [REDACTED] a svedka [REDACTED], ako aj o tom, z akého dôvodu neprihliadol na ostatné dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní.

55.14 Obdobných pochybení sa dopustil odvolací súd, ktorý nepodrobil prieskumu zistenia špecializovaného súdu, neuviedol dôvod, pre ktorý považoval výpoveď Ing. [REDACTED] za vierohodnú napriek tomu, že jeho tvrdenia boli v protiklade k výpovedi svedkyne [REDACTED], ktorú považoval za nedôveryhodnú iba z pozície tzv. kajúcnika. Dôsledne sa nevyrovnal s odvolacou argumentáciou prokurátora, keď len všeobecne konštatoval, že

dôkazy uvádzané prokurátorom bez ďalšieho nemôžu postačovať pre záver o vine. Následne sa zameril na inštitút spolupracujúceho obvineného a z toho vyplývajúcu nedôveryhodnosť svedkyne [REDACTED]. Pritom opomenul vziať do úvahy listinné dôkazy a dať ich do súvislosti s jednotlivými výpoveďami svedkov a sťažovateľov. Odvolací súd neposúdil ani výpoveď svedka [REDACTED] komplexne vo vzťahu k iným dôkazom, pretože sa obmedzil len na poukázanie na niektoré časti jeho výpovede a na konštatovanie, že obsah výpovede je nejednoznačný a nepostačujúci na vyslovenie viny (bez bližšej konkretizácie).

55.15 Dovolací súd nad rámec uvedeného dodáva, že odvolací súd nielen neodôvodnil svoj záver o postavení svedkyne [REDACTED] ako spolupracujúcej osoby, ale okrem toho vychádzal aj z uznesenia o podmiennečnom zastavení jej trestného stíhania ako spolupracujúcej obvinenej, hoci toto uznesenie po jeho zaobstaraní na verejnom zasadnutí neoboznámil. Navyše, odvolací súd poukazoval na nejasnú výpoveď svedkyne [REDACTED] v súvislosti s vyplatením úplatku pred reštauráciou [REDACTED], ktorý sa mal týkať nešpecifikovanej spoločnosti, ale nijako nereflektoval na to, že k odovzdaniu úplatku malo dôjsť aj v reštaurácii [REDACTED], a to za vyplatenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty pre obchodnú spoločnosť veni, pričom prevažná časť dokazovania smerovala práve k tejto obchodnej spoločnosti.

55.16 Keďže rozhodnutia špecializovaného súdu a odvolacieho súdu boli založené hlavne na postavení svedkyne [REDACTED] ako tzv. kajúcnika a z toho dôvodu na ne/dôveryhodnosti jej výpovede, dovolací súd sa vyjadril aj k tejto otázke, a to v nadväznosti na časovú koreláciu jednotlivých úkonov v tejto trestnej veci.

55.17 Uznesením vyšetrovateľa z 24. mája 2013 bolo začaté trestné stíhanie jednak pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona, ale tiež pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona v spolupáchateľstve.

55.18 Uznesením z 28. novembra 2013 bola vylúčená na samostatné konanie trestná vec prečinu podplácania v spolupáchateľstve.

55.19 Pre už uvedený prečin podplácania bolo sťažovateľom uznesením zo 4. septembra 2014 vznesené obvinenie.

55.20 Špecializovaný súd 21. júla 2015 vyhlásil oslobodzujúci rozsudok.

55.21 Prokurátor uznesením zo 14. augusta 2015 podľa § 218 ods. 1 Trestného poriadku podmienene zastavil trestné stíhanie svedkyne [REDAKOVANÉ] ako spolupracujúcej obvinenej pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona.

55.22 Odvolací súd 29. novembra 2019 zamietol odvolanie prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku špecializovaného súdu.

55.23 Svedkyňa [REDAKOVANÉ] vypovedala k skutku kladenému sťažovateľom za vinu v pozícii svedka v prípravnom konaní 24. mája 2013, 19. júna 2013, 11. decembra 2014 a na hlavnom pojednávaní špecializovaného súdu 29. júna 2015.

55.24 Zo sledu uvedených úkonov je zrejmé, že v čase výsluchov nemala svedkyňa [REDAKOVANÉ] podmienene zastavené trestné stíhanie v inej trestnej veci, teda nemala istotu, že jej výpovede povedú k zmierneniu trestu, resp. k vyhnutiu sa odsúdeniu. Na hlavnom pojednávaní vypovedala pod prísahou (bola teda povinná vypovedať pravdu), pričom dohodu s orgánmi činnými v trestnom konaní poprela. Špecializovaný súd a odvolací súd sa týmito skutočnosťami nezaoberali. Bez akéhokoľvek odôvodnenia považovali svedkyňu [REDAKOVANÉ] za tzv. kajúcnika a z tohto dôvodu posúdili jej výpoveď ako nedôveryhodnú.

55.25 V nadväznosti na to je nutné pripomenúť, že svedkyňa [REDAKOVANÉ] nebola v teraz prejednávanej trestnej veci v postavení obvinenej. Svojou výpoveďou sa navyše sama usvedčovala. Prípadnou účelovou výpoveďou by preto nemohla zakrývať vlastnú trestnú činnosť.

55.26 Navyše považuje dovolací súd za potrebné uviesť niekoľko poznámok k problému vierohodnosti výpovede tzv. kajúcnika, a to s poukazom na rozhodnutia ústavného súdu, EŠLP a najvyššieho súdu.

55.27 Postup orgánov činných v trestnom konaní a následne súdov, ktoré využijú zákonodarcom ukotvený, a teda úplne legálny inštitút spolupracujúceho svedka, nemožno

považovať a priori za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa súdy s pomocou týchto výpovedí dopracovali. Relevantné ustanovenia Trestného poriadku (zásada náležitého zistenia skutkového stavu a zásada voľného hodnotenia dôkazov) v záujme vylúčenia potenciálneho nebezpečenstva účelových, resp. nepravdivých výpovedí ukladajú súdom povinnosť vykonať dôslednú previerku hodnovernosti, a teda kvality takto podaných svedectiev, ktorej prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancií spravodlivého procesu (III. ÚS 758/2016 z 8. novembra 2016).

55.28 Ústavný súd v predmetnom rozhodnutí pripustil (v súlade s rozhodovacou činnosťou ESLP) použiteľnosť tzv. odklonov ako zákonných inštitútov (medzi ktoré patrí aj uznesenie o podmienenečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného podľa § 218 ods. 1 Trestného poriadku) v trestnom konaní, avšak za prísneho posúdenia obsahu výpovede spolupracujúcej osoby. *«Zo znenia samotnej zákonnej úpravy vyplýva, že zákonodarca v záujme postihnutia závažných foriem trestnej činnosti, u ktorej je jej objasňovanie, takpovediac zvonku, veľmi sťažené, v niektorých prípadoch takmer nemožné..., stanovil ako legitímny cieľ záujem spoločnosti na vyšetrení takejto trestnej činnosti, pričom tento povýšil nad záujem potrestať jedného z jej „menej aktívnych“ aktérov, ktorý orgánom činným v trestnom konaní poskytne pri plnení danej úlohy nezanedbateľnú súčinnosť. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v otázke tzv. korunných svedkov poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní trestnej činnosti výmenou za beztrestnosť, alebo iné výhody, upozornila na potrebu osobitnej obozretnosti pri použití takýchto výpovedí, súčasne však ESLP v tomto kontexte konštatoval, že skutočnosť použitia výpovede podozrivého, ktorý bol zbavený obvinenia, nie je ešte sama o sebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (pozri rozhodnutie ESLP vo veci Atanasov proti Bulharsku, z 3.3.2009, č. 20309/02), a to dokonca ani v takých prípadoch, keď je odsúdenie páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka (pozri napr. rozhodnutie ESLP vo veciach Cornelis proti Holandsku, z 25.5.2004, č. 994/03; Lorse proti Holandsku, z 27.1.2004, č. 44484/98; Verhoek proti Holandsku, z 27.1.2004, č. 54445/00). V záujme zaistenia spravodlivosti konania je však prirodzenou požiadavkou adresovanou konajúcemu súdu dôkladná analýza*

vierohodnosti týchto výpovedí.» (uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 758/2016 z 8. novembra 2016).

55.29 Z uvedeného vyplýva, že Trestný poriadok umožňuje spolupracujúcu osobu, ktorá získala legálny benefit v podobe nepostihnutia, resp. miernejšieho postihnutia za svoju trestnú činnosť, v trestnom konaní vypočuť a následne jej výpoveď použiť ako zákonný dôkaz rovnocenný s inými dôkazmi. Výpoveď spolupracujúcej osoby ako svedka podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, pričom nemá menšiu váhu ako ostatné dôkazy a ani nie je a priori vylúčená. *«V zásade teda neplatí ani téza, že na základe výpovede svedka „kajúcnika“ nemôže byť uznaná vina, resp. môže byť uznaná len vtedy, ak je ohľadom určitej okolnosti táto výpoveď potvrdená inými výpoveďami alebo inými dôkazmi. Výpoveď takého svedka (pri jej voľnom hodnotení) môže byť (potenciálne) ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú antirepresívnu výhodu. Na druhej strane, svedok v čase svojej výpovede (najmä, keď je vypočutý už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jeho rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa svedkom uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohlo skomplikovať.»* (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 9/2014 z 26. novembra 2014). K rovnakým záverom dospel najvyšší súd aj v rozsudku sp. zn. 2 To 14/2015 z 28. júna 2016 s tým, že poukázal na podmienky kladené judikatúrou ESLP pri využití výpovede tzv. korunného svedka. Ide o to, *„či 1) bol obvinený informovaný o postavení svedka a o výhodách, ktoré mu boli výmenou za jeho výpoveď poskytnuté, 2) bol obhajobe zaručený prístup k výsluchu takéhoto svedka, včítane možnosti klásť mu otázky, 3) súdy vedomé si postavenia takéhoto svedka starostlivo hodnotili jeho výpoveď, vrátane jej motivácie a zvýšeného rizika jej účelovosti, 4) tvrdenia tzv. korunného svedka podporujú ďalšie dôkazy“*.

55.30 Špecializovaný súd a odvolací súd sa teda musia v rámci hodnotenia dôkazov dôsledne vyrovnat' so všetkými aspektmi takejto výpovede. V danej trestnej veci však iba všeobecne zhodnotili, že výpoveď svedkyne [REDACTED] je vzhľadom na očakávané zmiernenie jej trestného postihu nedôveryhodná a že neexistujú podporujúce dôkazy (bez ich podrobného vzájomného posúdenia).

55.31 K ministerkou namietanému spochybňovaniu právnej kvalifikácie trestného činu kladeného za vinu svedkyňi [REDAKOVANÉ] zo strany odvolacieho súdu dovolací súd iba pripomína, že všeobecné súdy nemajú oprávnenie posudzovať správnosť ustálenia skutku, jeho právne posúdenie, prípadne zákonnosť použitia tzv. odklonov v inom trestnom konaní.

55.32 Dovolací súd sa, naopak, nestotožnil s názorom ministerky týkajúcim sa porušenia zákona neprečítaním zápisníc z výsluchov svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania, je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá, a teda že ich berie späť. Keďže prokurátor a sťažovatelia na hlavnom pojednávaní 21. júla 2015 uviedli, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania, platila fikcia, že na vykonaní skôr vykonaných dôkazov netrvajú.

55.33 Výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] z iného konania je pre účely dovolacieho konania irelevantná, keďže v zmysle ustanovenia § 278 ods. 2 Trestného poriadku môže súd pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti prebraté na hlavnom pojednávaní a opierať sa o dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní. Svedok [REDAKOVANÉ] nebol vypočutý v prípravnom konaní ani na hlavnom pojednávaní a jeho výsluch prokurátor nenavrhol. Všeobecné súdy s ohľadom na zásadu rovnosti strán pritom nie sú oprávnené suplovať činnosť prokurátora.

55.34 Keďže všeobecný súd si musí najprv ustáliť, či sa skutok stal, a až následne posúdiť, či ide o trestný čin (k čomu v danom prípade nedošlo, keďže sa vychádzalo z toho, že sa skutok nestal), dovolací súd sa nezaoberal námietskou nehodnotenia zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu podplácania špecializovaným súdom a odvolacím súdom.

55.35 Dovolaciemu súdu nebolo zrejmé, v čom malo spočívať porušenie ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Cieľom zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci vyjadrenej v predmetnom ustanovení je umožniť všeobecnému súdu spravodlivé súdne konanie. Zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností je v súlade s daným

ustanovením povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní, ktorými sú policajti a prokurátor (na rozdiel od Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, keď medzi orgány činné v trestnom konaní patrilo aj súd).

55.36 Nie je možné stotožňovať dovolania podané ministerkou a bývalým ministrom spravodlivosti (JUDr. Borecom). Kým v aktuálne prejednávanej trestnej veci podala ministerka dovolanie v neprospech sťažovateľov (pre nesplnenie podmienok na ich oslobodenie spod obžaloby), v ňou kritizovanom prípade išlo o dovolanie v prospech obvineného, prostredníctvom ktorého sa bývalý minister spravodlivosti snažil doceliť oslobodenie obvineného právoplatne odsúdeného za trestný čin korupcie. Bez ohľadu na názor vyjadrený ministerkou v predmetnom článku je potrebné zdôrazniť, že Trestný poriadok oprávňuje ministra spravodlivosti na zásah do právoplatne skončených trestných vecí (v zákone vymedzených veciach a zo zákonných dôvodov), pričom je výlučne na ministrovi spravodlivosti zväžiť, či na základe podnetu a následného preštudovania spisu považuje za potrebné dovolanie podať. Obdobné platí aj pre ne/napadnutie rozhodnutia v trestnej veci Ing. ██████. Navyše, je logické, že ak ministerka dospela k záveru, že v trestnej veci sťažovateľov došlo k porušeniu zákona a k nesprávnemu rozhodnutiu o ich oslobodení spod obžaloby, potom nepodá dovolanie v prospech obvineného v zrkadlovej trestnej veci (aj keby jej obvinený adresoval podnet).

55.37 Ďalšie argumenty sťažovateľov smerovali k hodnoteniu dokazovania, ktoré bude predmetom konania po vrátení veci, a preto sa k nim dovolací súd bližšie vyjadrovať nebude.

55.38 Vydávanie uznesení o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného patria medzi oprávnenia prokurátora a zákonné inštitúty Trestného poriadku. Je na prokurátorovi posúdiť, či obvinený prispel k objasneniu taxatívne vymenovaných trestných činov významnou mierou, ktorá by prevyšovala záujem spoločnosti na trestnom stíhaní spolupracujúceho obvineného. Správnosť uznesenia o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného prijatého v inom konaní dovolací súd nie je vo všeobecnosti oprávnený posudzovať.

55.39 Právna kvalifikácia konania svedkyne [REDACTED] (zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona) vychádzala z uznesenia vyšetrovateľa o vznesení obvinenia z 15. apríla 2013. Keďže k vzneseniu obvinenia došlo v inom trestnom konaní, dovolací súd nemal oprávnenie skúmať správnosť právnej kvalifikácie.

55.40 Dovolací súd sa stotožnil s názorom sťažovateľov o nadbytočnom rozdeľovaní trestných vecí na samostatné konanie, čím sa vytvárajú rôzne procesné pozície tej istej osoby (obvinený, svedok), hrozí riziko dôkaznej núdze, prípadne sa vytvára priestor pre manipuláciu s konaniami z časového hľadiska. Zmeny v procesných pozíciách následne spôsobujú problémy pri hodnotení dôkazov z dôvodu zákazu križovania výpovedí a dostávajú sa do konfliktu so zákazom sebaobviňovania. V súčasnom štádiu konania (aj s ohľadom na právoplatné rozhodnutia v ostatných trestných veciach) však nie je možná náprava v podobe opätovného spojenia vecí. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vylúčenie trestných vecí na samostatné konania nemá vplyv na zákonnosť rozhodnutí v jednotlivých konaniach. Na margo rozhodnutí, na ktoré v tejto súvislosti sťažovateľ 1 poukázal, dovolací súd dodáva, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 1/2015 z 29. mája 2015 nie je judikát a bol zrušený rozsudkom sp. zn. 2 Tdo V 11/2015 zo 6. júna 2016.

55.41 Z predloženého spisového materiálu nevyplýva, že by v prípravnom konaní vo veci svedkyne [REDACTED] prebehlo konanie o dohode o vine a treste. Ak aj vyšetrovateľ spracoval pre prokurátora písomný návrh (ako to tvrdia sťažovatelia), k ďalšiemu konaniu medzi prokurátorom a svedkyňou [REDACTED] a k uzavretiu dohody o vine a treste zjavne nedošlo, keďže v danej trestnej veci bolo vydané uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania svedkyne [REDACTED] ako spolupracujúcej obvinenej. Navyše, k podmiennečnému zastaveniu jej trestného stíhania došlo až po vyslovení oslobodzujúceho rozsudku v trestnej veci sťažovateľov. Prokurátor preto nemal dôvod oznamovať použitie tzv. odklonov, a to ani v prípade, že by svedkyňa [REDACTED] o využitie týchto inštitútov požiadala.

55.42 Pokiaľ ide o zaujatosť senátu v trestnej veci Ing. [REDACTED], túto by bolo možné namietat' a posudzovať len v danom trestnom konaní, nie teda v aktuálnej trestnej veci, ktorú prejednával odlišný senát. Obdobné platí aj pre údajný nátlak a porušenie práv

na obhajobu svedkyne [REDACTED]. Ani prípadné porušenie práva na obhajobu sťažovateľov nemôže dovolací súd preskúmať, keďže je viazaný dovolacími námietkami dovolateľky, ktorou je ministerka, a nie sťažovateľ 1.

55.43 Zhodnotenie dôveryhodnosti svedkyne [REDACTED] aj v nadväznosti na právoplatný rozsudok Okresného súdu Pezinok sp. zn. 1 T 8/2016 z 31. mája 2017 bude prípadne možné až špecializovaným súdom po vrátení veci. V súvislosti s namietaným konaním svedkyne [REDACTED] v rozpore s podmienkami uloženými v uznesení o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej dovolací súd poznamenáva, že k ohláseniu protiprávneho konania prokurátorovi zo strany svedkyne [REDACTED] malo dôjsť po hlavnom pojednávaní konanom 22. mája 2014, pričom predmetné uznesenie bolo vydané až 14. augusta 2015, teda po viac ako roku.

56. Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok dovolacieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 7/2017 zo 7. septembra 2020 bol doručený ministerke 30. septembra 2020, prokurátorovi 25. septembra 2020, obhajcovi JUDr. Hulinovi 25. septembra 2020, obhajcovi JUDr. Križiakovi 8. októbra 2020, sťažovateľovi 1 dňa 29. októbra 2020 a sťažovateľovi 2 dňa 3. novembra 2020.

III.

Relevantná právna úprava

57. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

58. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

59. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

60. Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

61. Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,

b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

62. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

63. Podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúcemu zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

64. Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa ods. 1 písm. i) a podľa ods. 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

65. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uplatňujú celý rad zásadných námietok, ktoré podradili ako porušenie svojich základných práv v označených čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 38 ods. 1 a 2 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 7/2017 a jeho rozsudkom zo 7. septembra 2020. Ústavný súd vykonal prieskum ústavnej sťažnosti v súvislosti k označeným základným právam, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú.

K tvrdenému porušeniu ustanovenia § 285 písm. b) Trestného poriadku

65. Sťažovatelia považujú za závažnú skutočnosť stav, keď ministerka na viacerých miestach textu dovolania žiadala dovolací súd, aby konštatoval porušenie zákona v ustanovení § 285 písm. b) Trestného poriadku, pričom dovolací súd skonštatoval porušenie ustanovenia § 285 písm. a) Trestného poriadku (bližšie pozri bod 14 a 55.1 poslednú vetu).

66. Námietku treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

67. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

68. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

69. Podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

70. Podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak skutok nie je trestným činom.

71. Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, vyplýva, že špecializovaný súd oslobodil sťažovateľov spod obžaloby z dôvodu uvedeného v ustanovení § 285 písm. a) Trestného poriadku. Tento jeho záver odvolací súd odobril, keďže odvolanie prokurátora proti oslobodeniu sťažovateľov spod obžaloby zamietol. Sťažovatelia boli preto právoplatne oslobodení spod obžaloby z dôvodu, že nimi spáchaný skutok sa nestal.

72. Napriek dosiaľ uvedenému ministerka v podanom dovolaní vytýkala špecializovanému súdu a odvolaciemu súdu, inter alia, aj porušenie zákona v ustanovení § 285 písm. b) Trestného poriadku v prospech sťažovateľov, teda tak, ako keby špecializovaný súd a odvolací súd oslobodili sťažovateľov spod obžaloby z dôvodu, že spáchaný skutok nie je trestným činom. Inými slovami, ministerka vytýkala porušenie

zákona v takom ustanovení Trestného poriadku, ktorý špecializovaným súdom a odvolacím súdom nebol vôbec aplikovaný. V zásade preto sťažovatelia právom tvrdia a namietajú, že dovolací súd rozhodol nad rámec dovolacieho návrhu ministerky, keď vyslovil porušenie takého ustanovenia Trestného poriadku, ktoré ministerka v dovolaní nenamietala. K tomu treba poznamenať, že dovolací súd si bol vedomý pochybenia ministerky a, považujúc ňou tvrdené porušenie zákona v ustanovení § 285 písm. b) Trestného poriadku za zrejmu chybu v písaní, vychádzal z toho, že ministerka v skutočnosti žiadala vysloviť porušenie zákona v ustanovení § 285 písm. a) Trestného poriadku.

74. Podľa názoru ústavného súdu za daných konkrétnych okolností (popísaných vyššie) postup dovolacieho súdu (skonštatovanie zrejmej nesprávnosti v písaní) a jeho rozsudok (vyslovujúci porušenie zákona v inom opravenom ustanovení Trestného poriadku) nemajú z ústavnoprávneho hľadiska takú intenzitu, aby bolo možné na tomto základe dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov.

K nepodaniu dovolania samotným generálnym prokurátorom

75. Sťažovatelia namietajú, že ministerka sa rozhodla suplovať postavenie a úlohu generálneho prokurátora (bližšie pozri body 10 až 11.1, 18 a 19, resp. 55.6).

76. Aj túto námietku považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

77. Z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) časti vety za bodkočiarkou Trestného poriadku celkom nepochybne vyplýva, že námietka nesprávnosti a neúplnosti zisteného skutku nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že hoci proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 tak generálny prokurátor, ako aj obvinený vo svoj prospech, ani jeden z nich nemôže podať dovolanie (nie je osobou oprávnenou na podanie dovolania), ak by dovolací dôvod zamýšľaného dovolania mal spočívať v namietaní správnosti a úplnosti zisteného skutku. V situácii, keď obvinený alebo generálny prokurátor sú presvedčení o tom, že súd druhého stupňa rozhodol na základe nesprávne a neúplne zisteného skutku, nemajú možnosť sami podať dovolanie, pretože nie sú oprávnenými osobami v zmysle § 369 ods. 2 Trestného poriadku. Jediným východiskom

v takejto situácii je pre nich podanie podnetu ministrovi spravodlivosti v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku s požiadavkou, aby dovolanie z dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 371 ods. 3 Trestného poriadku podal on.

78. Napokon treba vysloviť nesúhlas s tvrdením sťažovateľov, podľa ktorého ministerkou koncipované dovolacie argumenty boli podraditeľné pod niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Odhliadnuc od skutočnosti, že sťažovatelia neuviedli, konkrétne pod ktoré dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku mali byť podľa nich dovolacie argumenty ministerky subsumovateľné, treba uviesť, že dovolací dôvod uvedený v dovolaní ministerky namietajúci správnosť skutkových zistení špecializovaného súdu a odvolacieho súdu je výslovne vylúčený z okruhu prípustných dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a to v ustanovení písm. i) časti vety za bodkočiarkou.

K nesúladu dovolania ministerky s judikatúrou ESLP

79. Sťažovatelia sú presvedčení, že žiadna zo strán trestného konania nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuotvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by mal de facto charakter odvolania. ESLP už judikoval, že nesúhlas so skutkovým záverom prípadu, ku ktorému dospel odvolací súd, nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia (pozri body 11.2 až 13, 17, 19 až 23, 25, 27 a 28).

80. Dovolací súd sa uvedenými námietkami sťažovateľov nezaoberal, keďže neboli uplatnené v ich dovolacích vyjadreniach, ktorými reagovali na dovolanie ministerky. Ústavný súd k tomu poznamenáva, že sťažovatelia podania obsahujúce ich vyjadrenia na dovolanie ústavnému súdu nepredložili, a preto tento zisťoval obsah týchto vyjadrení z rozsudku dovolacieho súdu, ktorý ich zhrnul v odôvodnení (pozri body 55.3 a 55.4), pričom sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti správnosť, resp. úplnosť zhrnutia obsahu ich dovolacích vyjadrení uvedený v rozsudku dovolacieho súdu nenamietali.

81. Námietky sťažovateľov treba považovať za neprípustné.

82. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

83. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

84. Sťažovatelia predovšetkým konštatujú, že prípustnosť dovolania ministra spravodlivosti bolo potrebné posúdiť v intenciách judikatúry ESLP, ktorá umožňuje zásahy do právoplatných rozhodnutí súdov zo strany výkonnej moci (ministra spravodlivosti), ktorá sama nebola účastníčkou konania v trestných veciach, iba v prípadoch mimoriadne závažných pochybení. Ďalej v tejto súvislosti na viacerých príkladoch namietajú, že dosah ustanovenia § 371 ods. 3 Trestného poriadku, resp. oprávnenie ministra spravodlivosti podať dovolanie, nevyložil dovolací súd v súlade s judikatúrou ESLP.

85. Ako to už bolo konštatované, tieto námietky sťažovatelia v rámci dovolacieho konania neuplatnili (nebránili sa s poukazom na ne), a teda nevyčerпали všetky právne prostriedky, ktoré im priznáva zákon na ochranu ich základných práv a slobôd. Z formálneho hľadiska síce podali vyjadrenia na dovolanie ministerky, avšak z materiálneho hľadiska je podstatné, že teraz pertraktované námietky v nich neuviedli. To zakladá neprípustnosť tejto časti ústavnej sťažnosti. Zároveň treba poznamenať, že sťažovatelia ani len netvrdili (tým menej preukazovali), že námietky neuplatnili v dovolacom konaní z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

K posudzovaniu hodnovernosti výpovedí svedkyne [REDAKOVANÉ] ako kajúcnika

86. Sťažovatelia sú toho názoru, že súd pri rozhodovaní musí skúmať celkový obsah, charakter, formu a motiváciu svedka kajúcnika, a teda aj jeho vierohodnosť, použiteľnosť

a akceptovateľnosť. Zvýhodnené zaobchádzanie a postoj prokurátora v súvislosti so svedkyňou [REDAKOVANÉ] išli za zákonné limity možného postupu štátneho orgánu (bližšie pozri body 29 až 36).

87. Dovolací súd zdôrazňuje, že špecializovaný súd nezdôvodnil, aké úvahy ho viedli k záverom o postavení svedkyne [REDAKOVANÉ] ako spolupracujúcej obvinenej a na základe čoho vyhodnocoval jej výpoveď ako nedôveryhodnú (napriek nevykonaniu dôkazu v tomto smere, resp. nevyrovnaniu sa s jej tvrdením, že žiadne výhody jej neboli sľúbené). Obdobného pochybenia sa dopustil aj odvolací súd, ktorý nepodrobil prieskumu zistenia špecializovaného súdu (bližšie pozri body 55.13 až 55.30).

88. Aj tieto námietky sťažovateľov považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnené.

89. Za rozhodujúci treba podľa názoru ústavného súdu považovať ten argument dovolacieho súdu, podľa ktorého špecializovaný súd nezdôvodnil, aké úvahy ho viedli k záverom o postavení svedkyne [REDAKOVANÉ] ako spolupracujúcej obvinenej a na základe čoho vyhodnocoval jej výpoveď ako nedôveryhodnú (napriek nevykonaniu dôkazu v tomto smere, resp. nevyrovnaniu sa s jej tvrdením, že žiadne výhody jej neboli sľúbené), pričom obdobného pochybenia sa dopustil aj odvolací súd, ktorý nepodrobil prieskumu zistenia špecializovaného súdu. Za situácie, keď svedkyňa [REDAKOVANÉ] prisľub akýchkoľvek výhod za spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní popierala a k zastaveniu jej trestného stíhania došlo až po oslobodzujúcom rozsudku špecializovaného súdu, bolo nevyhnutne potrebné, aby špecializovaný súd a odvolací súd podrobne vyhodnotili a zdôvodnili, na akom základe považovali svedkyňu [REDAKOVANÉ] za tzv. kajúcnika. To sa však nestalo. Sťažovatelia sú si zrejme vedomí tohto nedostatku odôvodnenia rozhodnutí špecializovaného súdu a odvolacieho súdu a snažia sa takto vzniknutú argumentačnú medzeru vyplniť vlastnými úvahami, čo však nič nemení na tom, že rozhodnutia špecializovaného súdu a odvolacieho súdu sú v uvedenej rozhodujúcej otázke (od vyriešenia ktorej ich rozhodnutia záviseli) celkom nedostatočne odôvodnené.

K nekonaniu dovolacieho súdu bez zbytočných priet'ahov

90. S'ťažovatelia namietajú, že hoci dovolanie ministerky bolo podané ešte 12. marca 2017 a dovolaciemu súdu bolo spolu so spisom špecializovaného súdu predložené 8. júna 2017, k verejnému zasadnutiu dovolacieho súdu a k rozhodnutiu o dovolaní došlo až 7. septembra 2020, teda tri a pol roka od podania dovolania. Došlo tým ku zjavným, zbytočným a účelovým priet'ahom v konaní (bližšie pozri body 37 a 38).

91. Ústavný súd považuje túto námietku za zjavne neopodstatnenú.

92. Zmyslom ochrany poskytovanej ústavným súdom v súvislosti so základným právom na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. právom na súdne konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je dosiahnuť, aby stav neistoty účastníkov konania ohľadom jeho konečného výsledku trval iba po nevyhnutný čas. Z toho zároveň vyplýva, že ochranu týmto právom môže ústavný súd poskytnúť iba za podmienky, že ústavná s'ťažnosť je podaná v čase, keď sa ešte súdne konanie právoplatne neukončilo. Keďže ústavná s'ťažnosť bola podaná až po právoplatnosti rozsudku dovolacieho súdu, treba ju v danej časti z tohto dôvodu považovať za zjavne neopodstatnenú.

K nezákonnému zloženiu senátu dovolacieho súdu

93. S'ťažovatelia sú presvedčení, že senát dovolacieho súdu rozhodol v nezákonnom zložení, v dôsledku čoho s'ťažovatelia boli odňatí zákonnému a nestrannému sudcovi (bližšie pozri body 38 až 50).

94. Dovolací súd k tomu uvádza, že na verejnom zasadnutí predseda senátu oboznámil námietku zaujatosti, o ktorej sa vzhľadom na jej obsah podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku (namietaný procesný postup a nepodanie námietky bezodkladne) nekonalo (pozri bod 55.5).

95. Aj túto námietku považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

96. Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4, alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

97. Z pohľadu ústavného súdu sa javí ako rozhodujúce, že dovolací súd nepovažoval za potrebné o námietke zaujatosti konať z dvoch zákonných dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 32 ods. 6 Trestného poriadku, a to jednak preto, že predmetom námietky bol procesný postup, ale tiež preto, že námietka nebola podaná bezodkladne.

99. Sťažovatelia polemizujú so záverom dovolacieho súdu o nepodaní námietky zaujatosti bezodkladne a trvajú na tom, že námietka zaujatosti bola podaná včas. Naproti tomu záver dovolacieho súdu, podľa ktorého dôvodom námietky zaujatosti bol len procesný postup súdu v konaní, v podanej ústavnej sťažnosti nijako nevyvracajú, ba ani len nespochybňujú. Pritom je zrejmé, že na postup podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku postačuje existencia čo i len jedného z dôvodov vymenovaných v tomto ustanovení. Preto ak sťažovatelia záver dovolacieho súdu, podľa ktorého predmetom námietky zaujatosti bol len procesný postup súdu v konaní, nespochybňujú, potom ústavný súd nemá k dispozícii žiaden relevantný argumentačný podklad zo strany sťažovateľov, vo svetle ktorého by mohol skúmať vecnú správnosť záveru dovolacieho súdu o správnosti jeho postupu podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku.

100. Ako neakceptovateľné sa javí napokon tvrdenie sťažovateľov, podľa ktorého bolo povinnosťou dotknutých sudcov oznámiť vlastnú zaujatosť a vyvolať tak príslušné konanie. Keďže zaujatosť namietaných sudcov vyvodzovali sťažovatelia z ich postupu vo viacerých trestných konaniach, je zrejmé už na prvý pohľad, že títo sudcovia povinnosť oznámiť vlastnú zaujatosť nemali (ich procesné postupy dôvodom zaujatosti spravidla vzhľadom na ustanovenie § 32 ods. 6 Trestného poriadku byť nemôžu).

101. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru, že nedošlo k namietanému porušeniu v ústavnej sťažnosti označených základných práv sťažovateľov, so zvyšnou

časťou návrhu (podmieneného pozitívnym rozhodnutím z pohľadu sťažovateľov) už bolo bezpredmetné sa zaoberať.

102. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu